

ΤΟ ΙΣΟΖΥΓΙΟ ΠΛΗΡΩΜΩΝ

Μελετώντας μια ανοιχτή οικονομία από την μακροοικονομική σκοπιά, εξετάζουμε μια σειρά διαφορετικών θεμάτων/ερωτημάτων, όπως:

(i) Πως οι διεθνείς οικονομικές συναλλαγές επηρεάζουν το προϊόν/εισόδημα, τις τιμές, τα επιτόκια, το απόθεμα (πρόσφορα) και την ζήτηση χρήματος, καθώς και άλλες παραμέτρους και μεταβλητές σημαντικές για την άσκηση μακροοικονομικής πολιτικής στα πλαίσια μιας ανοιχτής οικονομίας.

(ii) Πως οι διεθνείς οικονομικές συναλλαγές επηρεάζουν την ελευθερία και αποτελεσματικότητα με τις οποίες οι κυβερνήσεις μπορούν να χρησιμοποιήσουν δημοσιονομική και νομισματική πολιτική για σκοπούς οικονομικής ανάπτυξης (growth) και σταθερότητας (stability).

(iii) Πως οι διεθνείς νομισματικές διευθετήσεις, και ειδικότερα διευθετήσεις συναλλαγματικών ισοτιμιών επηρεάζουν τις απαντήσεις στα ερωτήματα (i) και (ii).

Αυτά είναι άκρως περίπλοκα θέματα/ερώτημα σε κάποια από τα όποια επιδιώκουμε κάποια προσεγγιστική απάντηση.

Δεδομένου ότι η όποιας μορφής διεθνείς συναλλαγές οδηγούν στη δημιουργία εσόδων/εισοδημάτων για μια χώρα ή για τους εμπορικούς της εταίρους, αυτό το όποιο πρωτίστως απαιτείται στην μακροοικονομική προσέγγιση, είναι ένας εμπειριστατωμένος και συστηματικός τρόπος καταγραφής τους.

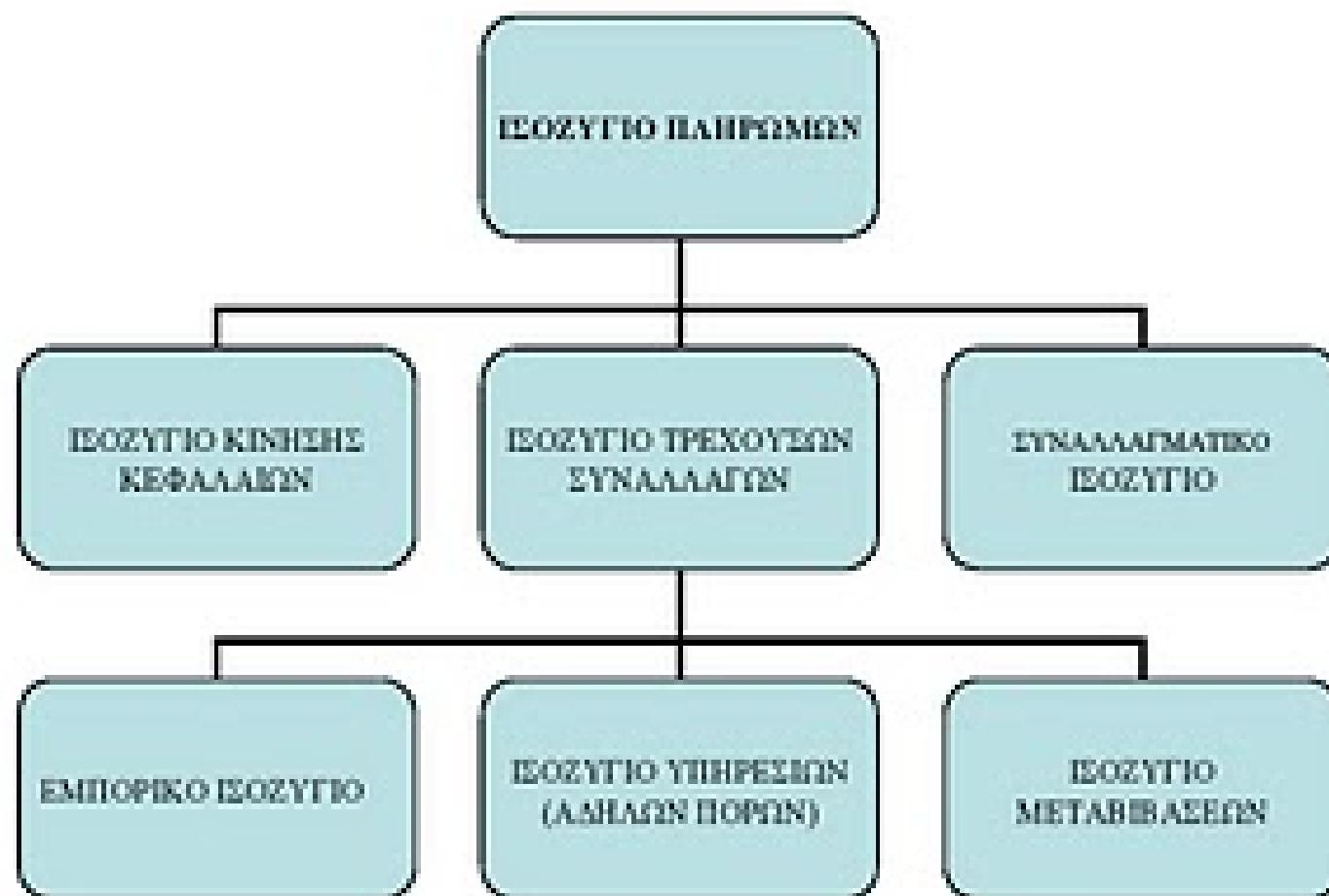
Ο τρόπος / το εργαλείο καταγραφής των διεθνών οικονομικών συναλλαγών μιας ανοιχτής οικονομίας είναι το ισοζύγιο πληρωμών (balance of payments).

1. Το ισοζύγιο πληρωμών και οι επί μέρους λογαριασμοί.

- Το **ισοζύγιο πληρωμών** είναι ένας λογαριασμός στον οποίο καταγράφονται όλες οι συναλλαγές μίας χώρας με τον υπόλοιπο κόσμο, μέσα σε συγκεκριμένο χρονικό διάστημα, όπως ένα έτος.

2. Επί μέρους λογαριασμοί:

- Το Ισοζύγιο Πληρωμών αποτελείται από *τρεις* βασικούς επί μέρους λογαριασμούς:
- το Ισοζύγιο **Τρεχουσών Συναλλαγών** (CA/Current Account),
- το **Ισοζύγιο Κεφαλαίου** (KA/Capital Account or Financial Account))
- το Ισοζύγιο **Επισήμων Συναλλαγών** (ΔOR) το Δ= μεταβολή και OR=Official Reserves).

Το Ισοζύγιο Τρεχουσών Συναλλαγών αποτελείται:

- **Εμπορικό Ισοζύγιο:** εδώ καταγράφονται οι εισπράξεις και πληρωμές από εξαγωγές και εισαγωγές αγαθών.
- **Ισοζύγιο Άδηλων Πόρων:** καταγράφονται οι εισπράξεις και οι πληρωμές από πηγές που δεν είναι τόσο ορατές
- Το ισοζύγιο Άδηλων Πόρων έχει αντικατασταθεί από τρεις επί μέρους λογαριασμούς:
 - το Ισοζύγιο Υπηρεσιών,
 - το Ισοζύγιο Εισοδημάτων και
 - το Ισοζύγιο Μεταβιβάσεων.

Το **Ισοζύγιο Τρεχουσών Συναλλαγών** είναι
ο σημαντικότερος λογαριασμός του Ισοζυγίου

Πληρωμών:

- α) δείχνει την οικονομική δύναμη της χώρας σε σχέση με τον υπόλοιπο κόσμο,
- β) επηρεάζει τις διακυμάνσεις του Εθνικού Εισοδήματος Y :
- $Y = C + I + G + CA$.
- ένα πλεόνασμα (έλλειμμα) του CA επηρεάζει θετικά (αρνητικά) την οικονομική δραστηριότητα της χώρας
- γ) δείχνει κατά πόσο η οικονομία της χώρας μπορεί να λειτουργεί χωρίς δανεισμό από το εξωτερικό.

Ισοζύγιο Κεφαλαίου:

καταγράφονται οι εισροές και εκροές κεφαλαίου μίας χώρας με τον υπόλοιπο κόσμο.

Κεφάλαιο: οποιοδήποτε περιουσιακό στοιχείο άμεσα ή έμμεσα ρευστοποιήσιμο, όπως χρήμα, ομόλογα, μετοχές, επιχειρήσεις, οικόπεδα, σπίτια, δάνεια ιδιωτικά ή δημόσια.

Ισοζύγιο Κεφαλαίου:

- Σύμφωνα με τον νέο τρόπο καταγραφής του Ισοζυγίου Πληρωμών, το Ισοζύγιο Κεφαλαίου
- περιέχει *τρεις* επί μέρους λογαριασμούς:
- τον λογαριασμό Άμεσων Επενδύσεων,
- τις Επενδύσεις Χαρτοφυλακίου και
- τις Λοιπές Επενδύσεις.

Ισοζύγιο Επισήμων Συναλλαγών (ΔΟΡ):

- Καταγράφει τις μεταβολές στα συναλλαγματικά αποθέματα και το απόθεμα χρυσού της χώρας που φυλάσσονται από τη Κεντρική Τράπεζα.

3. Η ισορροπία του ισοζυγίου πληρωμών.

- Το Ισοζύγιο Πληρωμών είναι πάντα σε ισορροπία. Ισχύει ότι
- $CA + KA + \Delta OR = 0$
- «τακτοποιητέα στοιχεία».
- εκ των υστέρων, *ex post*, το Ισοζύγιο Πληρωμών = άθροισμα του Ισοζυγίου Τρεχουσών Συναλλαγών και του Χρηματοοικονομικού Ισοζυγίου είναι πάντα ισοσκελισμένο, αν προσθέσουμε και τα τακτοποιητέα στοιχεία.

Σημασία όμως έχει αν

συγκεκριμένοι λογαριασμοί του
ισοζυγίου παρουσιάζουν έλλειμμα
ή πλεόνασμα.

- Για ισορροπία, θα πρέπει το άθροισμα ορισμένων επιλεγμένων λογαριασμών να αθροίζονται σε μηδέν.

Η Ισορροπία σχετίζεται με:

- το **Ισοζύγιο Τρεχουσών Συναλλαγών**
- το **Εμπορικό Ισοζύγιο**
- το **Ισοζύγιο Κεφαλαίου**
- το **Γενικό Ισοζύγιο**
- **Γενικό Ισοζύγιο** ή **Ισοζύγιο Πληρωμών**:
άθροισμα του Ισοζυγίου Τρεχουσών
Συναλλαγών και του Ισοζυγίου Κεφαλαίου

		2000	2005	2006	2007	2008	2009
I	ΙΣΟΖΥΓΙΟ ΤΡΕΧΟΥΣΩΝ ΣΥΝ/ΓΩΝ (I.A + I.B + I.Γ + I.Δ)	-10.618,4	-14.743,5	-23.758,7	-32.602,2	-34.797,6	-25.818,7
I.A	ΕΜΠΟΡΙΚΟ ΙΣΟΖΥΓΙΟ (I.A.1 - I.A.2)	-21.927,5	-27.558,9	-35.286,3	-41.499,2	-44.048,8	-30.767,3
I.A.1	Εξαγωγές αγαθών	11.098,6	14.200,9	16.154,3	17.445,5	19.812,9	15.318,0
I.A.2	Εισαγωγές αγαθών	33.026,1	41.759,8	51.440,6	58.944,8	63.861,7	46.085,3
I.B	ΙΣΟΖΥΓΙΟ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ (I.B.1 - I.B.2)	8.711,1	15.391,1	15.337,1	16.591,7	17.135,6	12.640,2
I.B.1	Εισπράξεις	20.977,0	27.253,5	28.364,1	31.337,3	34.066,2	26.983,3
I.B.2	Πληρωμές	12.266,0	11.862,4	13.027,0	14.745,6	16.930,6	14.343,2
I.Γ	ΙΣΟΖΥΓΙΟ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΩΝ (I.Γ.1 - I.Γ.2)	-955,3	-5.676,1	-7.209,4	-9.285,8	-10.643,0	-8.984,3
I.Γ.1	Εισπράξεις	3.039,1	3.273,5	3.528,9	4.558,5	5.573,2	4.282,9
I.Γ.2	Πληρωμές	3.994,3	8.949,6	10.738,3	13.844,3	16.216,2	13.267,2
I.Δ	ΙΣΟΖΥΓΙΟ ΤΡΕΧΟΥΣΩΝ ΜΕΤΑΒΙΒΑΣΕΩΝ (I.Δ.1 - I.Δ.2)	3.553,3	3.100,4	3.399,9	1.591,1	2.758,6	1.292,6
I.Δ.1	Εισπράξεις	5.736,8	6.876,4	6.847,4	6.608,1	6.882,7	5.380,7
I.Δ.2	Πληρωμές	2.183,3	3.776,0	3.447,5	5.017,0	4.124,1	4.088,1
II	ΙΣΟΖΥΓΙΟ ΚΕΦΑΛΑΙΑΚΩΝ ΜΕΤΑΒΙΒΑΣΕΩΝ (II.1 - II.2)	2.246,0	2.048,6	3.041,3	4.332,3	4.090,8	2.017,4
II.1	Εισπράξεις	2.390,3	2.324,9	3.310,7	4.673,9	4.637,8	2.328,1
II.2	Πληρωμές	144,4	276,3	269,5	341,6	547,0	310,7
III	ΙΣΟΖΥΓΙΟ ΤΡΕΧΟΥΣΩΝ ΣΥΝ/ΓΩΝ ΚΑΙ ΚΕΦΑΛΑΙΑΚΩΝ ΜΕΤΑΒΙΒΑΣΕΩΝ(I + II)	-8.372,4	-12.694,9	-20.717,4	-28.269,9	-30.706,8	-23.801,3
IV	ΙΣΟΖΥΓΙΟ ΧΡΗΜ/ΚΩΝ ΣΥΝ/ΓΩΝ (IV.A+IV.B+IV.Γ+IV.Δ)	8.906,3	12.606,6	20.454,3	27.570,2	29.914,2	24.395,4
III.A	ΑΜΕΣΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ *	-1.116,2	-679,0	1.044,4	-2.290,2	1.420,7	274,5
III.B	ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΧΑΡΤΟΦΥΛΑΚΙΟΥ *	9.107,5	7.322,6	8.115,4	17.441,7	16.428,0	27.863,8
III.Γ	ΛΟΙΠΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ *	-4.856,8	5.914,0	11.518,5	12.740,6	12.094,6	-3.636,9
III.Δ	ΜΕΤΑΒΟΛΗ ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΙΚΩΝ ΔΙΑΘΕΣΙΜΩΝ **	5.771,7	49,0	-224,0	-322,0	-29,0	-106,0
V	ΤΑΚΤΟΠΟΙΗΤΕΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ (I + II + IV + V= 0)	-533,9	88,3	263,1	699,7	792,6	-594,1
	ΥΦΟΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΙΚΩΝ ΔΙΑΘΕΣΙΜΩΝ ***	13.208	1.945	2.169	2.491	2.521	3.857

4. Η λογιστική του Ισοζυγίου Πληρωμών

- Η καταγραφή των συναλλαγών στο Ισοζύγιο Πληρωμών γίνεται με την διπλογραφική μέθοδο.
- Κάθε συναλλαγή γράφεται δύο φορές, την μια φορά σαν χρέωση και την άλλη σαν πίστωση.

Πίστωση:

- με το πρόσημο (+), καταγράφεται οποιαδήποτε συναλλαγή καταλήγει σε *είσπραξη* από το εξωτερικό. Με αυτόν τον τρόπο αυξάνονται οι υποχρεώσεις της χώρας μας προς το εξωτερικό
- π.χ. οι εξαγωγές αγαθών, οι εισπράξεις από τουριστικές υπηρεσίες, οι εισπράξεις από την ναυτιλία, τα μεταναστευτικά εμβάσματα, οι εισροές από την Ε.Ε., οι αγορές ελληνικών μετοχών, ομολόγων, ή, *repos* από ξένους, τα δάνεια ιδιωτών ή του δημοσίου από το εξωτερικό, η εισροή άμεσων ξένων επενδύσεων στην Ελλάδα.

Χρέωση:

- με το πρόσημο (-), καταγράφεται οποιαδήποτε συναλλαγή καταλήγει σε *πληρωμή* από το εξωτερικό και αυξάνει τις απαιτήσεις της χώρας μας έναντι των ξένων.
- π.χ. οι εισαγωγές αγαθών, οι πληρωμές για ταξίδια Ελλήνων στο εξωτερικό, οι πληρωμές για διεθνείς μεταφορές, οι πληρωμές τόκων, μερισμάτων, royalties προς το εξωτερικό, οι αποπληρωμές δανείων, οι αγορές μετοχών, ομολόγων από το ξένες αγορές, οι καταθέσεις Ελλήνων σε τράπεζες του εξωτερικού, η εκροή άμεσων επενδύσεων στο εξωτερικό.
- Η αύξηση των συναλλαγματικών διαθεσίμων που φυλάσσονται από την Κεντρική Τράπεζα αυξάνουν τις υποχρεώσεις της χώρας μας έναντι του εξωτερικού και καταγράφεται ως μείωση των χρεώσεων, με πρόσημο (-).

Γενικό ισοζύγιο: $CA + KA = - \Delta OR$

- ονομάζεται και *Ισοζύγιο Επισήμων Διακανονισμών*, διότι ισούται με την μεταβολή των συναλλαγματικών διαθεσίμων της χώρας.

5. ΤΑ ΑΙΤΙΑ ΤΩΝ ΔΙΑΤΑΡΑΧΩΝ ΤΟΥ ΙΣΟΖΥΓΙΟΥ ΠΛΗΡΩΜΩΝ

Τρία είναι τα κυριότερα αίτια που επιφέρουν διαταραχές στο ισοζύγιο πληρωμών

1) Το πρώτο αίτιο έχει να κάνει με την άσκηση **διαφορετικής νομισματικής πολιτικής** στο εσωτερικό από αυτή που ακολουθούν οι χώρες με τις οποίες ένα κράτος συναλλάσσεται .Αν για παράδειγμα μια χώρα εφαρμόζει επεκτατική νομισματική πολιτική τη στιγμή που οι άλλες χώρες δεν κινούνται ανάλογα , τότε θα προκληθεί αύξηση των εισαγωγών , που συνεπάγεται αύξηση της ζήτησης για χρυσό και συνάλλαγμα τα οποία θα εισρεύσουν στις χώρες με τη σταθερή νομισματική πολιτική .

2) Το δεύτερο έχει να κάνει με μεταβολές στις **συνθήκες προσφοράς**. Πρόκειται για όλα εκείνα τα αίτια που δημιουργούν προβλήματα στο ισοζύγιο πληρωμών από την πλευρά της προσφοράς αγαθών και υπηρεσιών .Σ' αυτά συγκαταλέγονται εκτός από τις διακυμάνσεις στην παραγωγή , λόγω καιρικών ή άλλων εποχιακών μεταβολών , οι μεταβολές στις προτιμήσεις των καταναλωτών ,η τεχνολογική εξέλιξη με την εμφάνιση νέων προϊόντων και την ταυτόχρονη εξαφάνιση παλαιών, η μείωση του παραγωγικού δυναμικού, οι μεταβολές στο εργατικό δυναμικό κ.α.

ΤΑ ΑΙΤΙΑ ΤΩΝ ΔΙΑΤΑΡΑΧΩΝ ΤΟΥ ΙΣΟΖΥΓΙΟΥ ΠΛΗΡΩΜΩΝ

3) Το τρίτο αίτιο έχει να κάνει με μεταβολές στις **συνθήκες ζήτησης** . Ελλείμματα και πλεονάσματα στο ισοζύγιο πληρωμών είναι δυνατό να δημιουργηθούν και με την αύξηση της ζήτησης για εισαγόμενα προϊόντα ή και από περιορισμούς στις εισαγωγές εναντίον αλλοδαπών προϊόντων .

6. ΑΙΤΙΑ ΤΟΥ ΕΛΛΕΙΜΜΑΤΟΣ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΙΣΟΖΥΓΙΟΥ ΠΛΗΡΩΜΩΝ

1. Η ψευδαίσθηση ότι τα ελλείμματα του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών εντός μιας νομισματικής ένωσης δεν έχουν σημασία, εν μέρει διότι εξαλείφεται η δυνατότητα κερδοσκοπικών επιθέσεων στο εθνικό νόμισμα.

Η εμπειρία της Ελλάδος, όπως και άλλων χωρών της Νότιας Ευρώπης, έχει δείξει ότι η άποψη αυτή είναι υπερβολικά αισιόδοξη. Τα ελλείμματα του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών συνοδεύονταν συνήθως στις χώρες αυτές από συσσώρευση εξωτερικού χρέους. Τα υψηλά και παρατεταμένα ελλείμματα δημιουργούν εξωτερικό χρέος, το οποίο μπορεί να αναπτύξει μια ασταθή δυναμική, δηλαδή να αυξάνεται συνεχώς ως ποσοστό του ΑΕΠ ή, με άλλα λόγια, ως ποσοστό της παραγωγικής ικανότητας της χώρας. Αυτή ακριβώς η δυναμική, σε συνδυασμό με τη δυναμική του δημόσιου χρέους (είτε εγχώριου είτε εξωτερικού), καταρρίπτει οριστικά την άποψη ότι οι κερδοσκοπικές επιθέσεις είναι δυνατόν να εκλείψουν με τη συμμετοχή σε μια νομισματική ένωση.

6. ΑΙΤΙΑ ΤΟΥ ΕΛΛΕΙΜΜΑΤΟΣ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΙΣΟΖΥΓΙΟΥ ΠΛΗΡΩΜΩΝ

2. Στήριξη της ανάπτυξης στην εσωτερική ζήτηση με ενίσχυση της κυκλικότητας.

Η αύξηση της ζήτησης ήταν το αποτέλεσμα: **Πρώτον**, της επεκτατικής δημοσιονομικής πολιτικής, η οποία καθ' όλη τη διάρκεια της περιόδου μετά την ένταξη της χώρας στη ζώνη του ευρώ υπήρξε προκυκλική. **Δεύτερον**, της ενιαίας νομισματικής πολιτικής, η οποία εκ των πραγμάτων ήταν για την Ελλάδα περισσότερο χαλαρή από ό,τι για τις περισσότερες χώρες της ζώνης του ευρώ λόγω της διαφοράς πληθωρισμού, που συνεπάγεται χαμηλότερα πραγματικά επιτόκια. **Τρίτον**, της εισροής σημαντικών πόρων από τα Διαρθρωτικά Ταμεία της ΕΕ. **Τέταρτον**, της υπερβολικής αντίδρασης των νοικοκυριών και των επιχειρήσεων στις θετικές συνθήκες που διαμορφώθηκαν στη χρηματοπιστωτική αγορά με την ολοκλήρωση της απελευθέρωσης του χρηματοπιστωτικού συστήματος και, πέμπτον, του ευνοϊκού διεθνούς περιβάλλοντος.

6. ΑΙΤΙΑ ΤΟΥ ΕΛΛΕΙΜΜΑΤΟΣ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΙΣΟΖΥΓΙΟΥ ΠΛΗΡΩΜΩΝ

3. Δυνατότητα σύγκλισης.

Οι χώρες που υστερούν σε επίπεδο ανάπτυξης εντείνουν τις προσπάθειές τους για να προσεγγίσουν τις ανεπτυγμένες χώρες. Η δυνατότητα σύγκλισης των χωρών αυτών προς τις περισσότερο ανεπτυγμένες αποτελεί σημαντικό προσδιοριστικό παράγοντα του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών τους για τους ακόλουθους λόγους:

- Πρώτον**, η χαμηλή ποσότητα κεφαλαίου ανά απασχολούμενο συνεπάγεται υψηλή οριακή απόδοση του κεφαλαίου, γεγονός που καθιστά ελκυστικές τις επενδύσεις και για το λόγο αυτό ενθαρρύνει την εισροή κεφαλαίων. Βραχυχρόνια, η αύξηση των επενδύσεων προκαλεί άνοδο του ελλείμματος του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών. Μεσοπρόθεσμα, όμως, η αύξηση των επενδύσεων και του προϊόντος μπορεί να οδηγήσει σε αύξηση της παραγωγικότητας και των εξαγωγών. Επίσης, η αύξηση του προϊόντος και των εισοδημάτων αυξάνει την αποταμίευση και οι δύο αυτοί παράγοντες, μεσοπρόθεσμα, συνεπάγονται τη μείωση του ελλείμματος του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών.

6. ΑΙΤΙΑ ΤΟΥ ΕΛΛΕΙΜΜΑΤΟΣ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΙΣΟΖΥΓΙΟΥ ΠΛΗΡΩΜΩΝ

3. Δυνατότητα σύγκλισης.

- **Δεύτερον**, τα νοικοκυριά, παρακινούμενα από τον υψηλό ρυθμό ανάπτυξης, προσδοκούν ότι ο ρυθμός αυτός θα συνεχιστεί στο μέλλον.
- Συνεπώς, το εισόδημα και η κατανάλωσή τους στο μέλλον θα αυξηθούν.
- Οι αισιόδοξες εκτιμήσεις για την εξέλιξη του εισοδήματός τους στο μέλλον ενθαρρύνουν τα νοικοκυριά σε εξομάλυνση της κατανομής της καταναλωτικής δαπάνης διαχρονικά, αυξάνοντας έτσι την τρέχουσα κατανάλωση.

6. ΑΙΤΙΑ ΤΟΥ ΕΛΛΕΙΜΜΑΤΟΣ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΙΣΟΖΥΓΙΟΥ ΠΛΗΡΩΜΩΝ

4. Εξάρτηση από το πετρέλαιο.

Η εξάρτηση της ελληνικής οικονομίας από το πετρέλαιο είναι υψηλή και αυξάνεται με τον ταχύτερο ρυθμό μεταξύ των χωρών της ζώνης του ευρώ. Παράλληλα, επειδή η κατανάλωση και οι εισαγωγές πετρελαίου είναι ανελαστικές σε σχέση με την τιμή του, η άνοδος της τιμής του πετρελαίου αυξάνει το έλλειμμα του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών. Ακόμη, η αύξηση της τιμής του πετρελαίου μειώνει το πραγματικό εισόδημα της χώρας, ενώ απαιτούνται πλέον περισσότερες εξαγωγές για την κάλυψη του κόστους του εισαγόμενου πετρελαίου.

6. ΑΙΤΙΑ ΤΟΥ ΕΛΛΕΙΜΜΑΤΟΣ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΙΣΟΖΥΓΙΟΥ ΠΛΗΡΩΜΩΝ

5. Δημογραφικοί παράγοντες.

Η μείωση του ενεργού πληθυσμού και η αύξηση του λόγου εξάρτησης (μείωση του βαθμού στήριξης των ηλικιωμένων) έχουν προκαλέσει σημαντικές αρνητικές επιδράσεις στο προϊόν και το εισόδημα, την αποταμίευση και το έλλειμμα του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών για τους ακόλουθους λόγους:

Πρώτον, η προσφορά εργασίας έχει μειωθεί και η σύνθεσή της έχει χειροτερεύσει, καθώς αυξάνονται ο αριθμός των ατόμων που βρίσκονται στα ανώτερα κλιμάκια ηλικιών και το ποσοστό του πληθυσμού που αποχωρεί από την αγορά εργασίας λόγω συνταξιοδότησης, ενώ λιγότεροι νέοι θα εισέρχονται στην αγορά εργασίας για να τους αντικαταστήσουν. Οι εξελίξεις αυτές υποδηλώνουν γήρανση του πληθυσμού.

6. ΑΙΤΙΑ ΤΟΥ ΕΛΛΕΙΜΜΑΤΟΣ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΙΣΟΖΥΓΙΟΥ ΠΛΗΡΩΜΩΝ

5. Δημογραφικοί παράγοντες.

Δεύτερον, η γήρανση του πληθυσμού έχει επιδράσει αρνητικά στη σχέση μεταξύ αποταμίευσης και επένδυσης. Αυτό έχει συμβεί επειδή τα νοικοκυριά κατά τη διάρκεια των ετών που εργάζονται διατηρούν υψηλή ροπή προς αποταμίευση για να χρηματοδοτήσουν την κατανάλωσή τους κατά την περίοδο που θα έχουν τεθεί σε σύνταξη. Συνεπώς, η γήρανση του πληθυσμού έχει μειώσει περαιτέρω την αποταμίευση, εξέλιξη η οποία, με δεδομένη την επένδυση, έχει προκαλέσει αύξηση του ελλείμματος του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών.

6. ΑΙΤΙΑ ΤΟΥ ΕΛΛΕΙΜΜΑΤΟΣ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΙΣΟΖΥΓΙΟΥ ΠΛΗΡΩΜΩΝ

5. Δημογραφικοί παράγοντες.

Δεύτερον, η γήρανση του πληθυσμού έχει επιδράσει αρνητικά στη σχέση μεταξύ αποταμίευσης και επένδυσης. Αυτό έχει συμβεί επειδή τα νοικοκυριά κατά τη διάρκεια των ετών που εργάζονται διατηρούν υψηλή ροπή προς αποταμίευση για να χρηματοδοτήσουν την κατανάλωσή τους κατά την περίοδο που θα έχουν τεθεί σε σύνταξη. Συνεπώς, η γήρανση του πληθυσμού έχει μειώσει περαιτέρω την αποταμίευση, εξέλιξη η οποία, με δεδομένη την επένδυση, έχει προκαλέσει αύξηση του ελλείμματος του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών.

7. ΠΟΣΟ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΜΑΣ ΑΝΗΣΥΧΕΙ ΤΟ ΕΛΛΕΙΜΜΑ ΤΟΥ ΙΣΟΖΥΓΙΟΥ ΤΡΕΧΟΥΣΩΝ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ;

Πρώτον, Η συσσώρευση ελλειμμάτων του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών αυξάνει τη χρεωστική καθαρή εξωτερική θέση της χώρας και δημιουργεί ερωτήματα σχετικά με τη δυνατότητά της να αντιμετωπίσει το κόστος εξυπηρέτησης του εξωτερικού χρέους. Δεδομένου ότι υπάρχει συσχέτιση μεταξύ του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών και των πιστωτικών κινδύνων που συνδέονται με το καθαρό εξωτερικό χρέος της χώρας, η διατήρηση υψηλών ελλειμμάτων στις τρέχουσες συναλλαγές αναπόφευκτα οδηγεί σε αύξηση του κόστους δανεισμού.

Δεύτερον, τα ελλείμματα του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών ασκούν διττή επίδραση στην οικονομία της χώρας, διότι αφενός επηρεάζουν αρνητικά το επίπεδο οικονομικής δραστηριότητας και το ρυθμό οικονομικής επέκτασης και αφετέρου, με τη χρησιμοποίηση της διεθνούς αποταμίευσης (κεφάλαια από το εξωτερικό), χρηματοδοτούνται επενδύσεις, οι οποίες δεν θα μπορούσαν να πραγματοποιηθούν λόγω ανεπάρκειας της εγχώριας αποταμίευσης.

7. ΠΟΣΟ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΜΑΣ ΑΝΗΣΥΧΕΙ ΤΟ ΕΛΛΕΙΜΜΑ ΤΟΥ ΙΣΟΖΥΓΙΟΥ ΤΡΕΧΟΥΣΩΝ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ;

Τρίτον, εξωτερική θέση της χώρας – επιτόκια – τόκοι. Η συσσώρευση των καθαρών υποχρεώσεων των οικονομικών μονάδων της χώρας έναντι των οικονομικών μονάδων του εξωτερικού συνιστά την καθαρή αρνητική διεθνή επενδυτική θέση (καθαρό χρέος) της χώρας. Οι τοποθετήσεις κεφαλαίων των οικονομικών μονάδων του εξωτερικού στην οικονομία της χώρας, μέσω των τριών παραπάνω δίοδων, δημιουργούν εισοδήματα (τόκους, μερίσματα, κέρδη) και προκαλούν ροές πληρωμών προς το εξωτερικό, οι οποίες αυξάνουν το έλλειμμα του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών.

.

7. ΠΟΣΟ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΜΑΣ ΑΝΗΣΥΧΕΙ ΤΟ ΕΛΛΕΙΜΜΑ ΤΟΥ ΙΣΟΖΥΓΙΟΥ ΤΡΕΧΟΥΣΩΝ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ;

Στις συνθήκες της σημερινής κρίσης στην Ελλάδα, ο δημόσιος διάλογος επικεντρώνεται πρωτίστως στις σοβαρές δημοσιονομικές προκλήσεις.

Ωστόσο, υπάρχει μια πρόσθετη επίσης μεγάλη πρόκληση: η εξωτερική ανισορροπία της οικονομίας, με τη μορφή του μεγάλου και επίμονου ελλείμματος του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών.

Αυτές οι δύο προκλήσεις είναι αλληλένδετες, στο βαθμό που το υψηλό δημοσιονομικό έλλειμμα συνδέεται με το χρόνιο υψηλό έλλειμμα του ισοζυγίου Πληρωμών.

Παράλληλα, όμως, το μέγεθος και η επιμονή της εξωτερικής ανισορροπίας υποδηλώνουν επίσης την ύπαρξη σημαντικών διαρθρωτικών προβλημάτων